

Baskil Şeyh Hasan Köyü Semahlarının İncelenmesi

Samet GÜLER¹
Aygün ÇAM²

Özet

Anadolu toprakları üzerinde yaşayan Alevi-Bektaşî inancının ibadetlerindeki en temel öge olan, Zakir' in söylediği deyiş, nefes ve duvaz-ı imamlara uyularak gerçekleştirilen semahlar, manevi olarak büyük önem arz etmektedir. Bin yıldan daha fazla bir zamandır Anadolu topraklarında Semah kültürünün yayıldığı önemli merkezler bulunmaktadır. Bu merkezlerden birisi de Anadolu ve Mezopotamya'yı birbirine bağlayan yolda önemli bir kültür durağı olmuş Elazığ ilinin Baskil ilçesine bağlı Şeyh Hasan köyüdür. Orta Asya'dan gelip Baskil'e yerleşen Horasan erenleri bu kültürün mihenk taşları olup bizlere büyük bir miras bırakmışlardır. Çalışmada Şeyh Hasan semahlarının makam, usûl, yöresel üslup ve tavır yönleri incelenmiş, Semah dönme şekilleri Alevi-Bektaşî kültürü çerçevesinde analiz edilerek yörenin özgün özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır

Anahtar Kelimeler: Baskil, semah, Şeyh Hasan, makam, tavır

The Study of the Semahs of Baskil Şeyh Hasan Village

Abstract

The folk poem, breath and the semahs performed in accordance with duvaz-i imams of Zakir, which is the most basic element in the worship of the Alevi-Bektashi faith living on Anatolian lands, are of great spiritual importance. For more than a thousand years, there have been important centers in Anatolia where the Semah culture has spread. One of these centers is Şeyh Hasan village in Baskil district of Elazig province, which was an important cultural stop on the road connecting Anatolia and Mesopotamia. Khorasan saints, who came from Central Asia and settled in Baskil, are the touchstones of this culture and left us a great legacy. In the study, Sheikh Hasan semahs were examined aspects by the Maqam, rhythm, local singing and playing style, the forms of Semah rotation were analyzed comparatively within the framework of Alevi-Bektashi culture and the original characteristics of the region were tried to be determined.

Keywords: Baskil, semah, Şeyh Hasan, maqam, manner

Giriş

Anadolu topraklarının tarihsel geçmişine bakıldığında Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan bir geçiş yolu konumunda olduğunu, bu nedenle birçok devletin kurulduğunu ve sürekli olarak göç aldığını görmek mümkündür. Doğu Anadolu bölgesi içerisinde yer alan Elazığ'ın Baskil ilçesi, içerisinde tarihsel ve kültürel bir zenginlik barındıran, bulunduğu yöre içerisinde önemli yerleşim yerlerinden biridir. Coğrafi konum olarak doğuda Elazığ, kuzey tarafında Keban, güneyinde ise Karakaya gölü ile etrafı çevrili olan Baskil, Elazığ il merkezine 40 km, Şeyh Hasan Köyü ise 82 km uzaklıktadır.

11. yüzyıldan itibaren Anadolu'ya gelerek yerleşik bir hayata geçen Türk İslam medeniyetleri kültürel açıdan bakıldığında oldukça zengin ve önemli renkler içermektedirler. "Moğolların baskılarından dolayı Orta

¹ Graduate Student, Sivas Cumhuriyet University, Institute of Social Sciences, Department of Music
Yüksek Lisans Öğrencisi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik ABD
smt.glr41@gmail.com

² Turkish Folk Music Choir Conductor for Elazig City Hall
Elazığ Belediyesi Türk Halk Müziği Koro Şefi
haluk_aygun@hotmail.com

Asya'dan Anadolu'ya dervişlerin geldiği ve dönemin Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubad'ın ise onları birçok bölgede yurt tutmaları için desteklediği bilinmektedir" (Yılmaz, 2017:228). Özellikle de Baskil ilçesine gelip yerleşen Horasan erenleri, hak âşıkları, bölgedeki kültürel zenginliğin yeşermesinde önemli bir temel oluşturmuşlardır. "Ahmet Yesevi'nin söylem ve zikirlerini göç ettikleri Anadolu topraklarında da devam ettiren derviş ve erenler daha sonraları Horasan Erenleri olarak tanınmaya başlamışlardır" (Uslu, 2015:284).

Horasan'dan gelen dervişlerin arasında Ahmed Yesevi soyundan olan, Ahmet Yesevi Tavil ise Şeyh Hasan köyünün kurucusudur. Kıyak tarafından aktarılan bilgiye göre Şeyh Hasan köyünün kuruluşu şöyle rivayet edilir; Ahmed Yesevi tarafından Ahmet Yesevi Tavil dedenin; soyunun uzun olması anlamındaki Şeyh Ahmet Yesevi Tavil ismiyle çağırılması, kendisine destur verildiği ve bu desturla ateşte yanan bir odunun fırlatılarak düştüğü yere yurdunu kurması gerektiği söylenmiştir. Bunun üzerine Şeyh Ahmet Yesevi Tavil Dede, kardeşi Şeyh Hasan'la birlikte Fırat'ın kıyısına düşen odunu bulup buraya tekkesini kurmuştur. Köye de kardeşi Şeyh Hasan'ın ismini verdiği aktarılmaktadır (2012:171). Ahmet Yesevi Tavil Orta Asya'dan Fırat'a kadar Türk kültürünü taşıyan hak dostlarından. Türbesi Şeyh Hasan köyünde bulunmaktadır. Tasavvuf ehlinin, Ehl-i Beyt soyunun bu köyde yerleşmiş olmaları asırlar boyunca gelen bir âşıklık geleneğini de beraberinde getirmiştir. "Kelime anlamı olarak 'hane halkı' anlamına gelen Ehl-i Beyt, Hz. Ali, eşi Hz. Fatma, oğulları Hz Hasan ve Hüseyin'in soyundan gelenleri ifade eder" (Öktem, 1999:252).

Türk Halk Müziği âşıklık geleneğinin önemli merkezlerinden biri olan Şeyh Hasan köyü bünyesinde Hoca Ahmet Tavil'in dördüncü kuşak torunu olan Teslim Abdal'dan günümüze, gelenek ve sözlü aktarım halen devam etmektedir. Sözlü aktarımın sağlanmasında ise Teslim Abdal'ın altıncı kuşaktan torunu olan, 1904 yılında Baskil'de dünyaya gelmiş olan Teko Dede önemli bir kaynak kişidir. Yörede büyük saygınlığı olan Teko Dede, Şeyh Hasan ve çevre köylerde küskünleri barıştıran, çok fazla disiplinli ve Ehlibeyt sevdalısı bir hak âşığı olarak bilinmektedir. Ayrıca Şeyh Hasan Köyü nefes ve semahlarının oğlu Mustafa Tosun dedeye aktarımını gerçekleştirerek günümüze kadar ulaşmalarını sağlamıştır. Bu bağlamda Mustafa Tosun yörenin incelenmesi ve anlaşılması noktasında ulaşılabilen en önemli kaynaklardandır.

Fotoğraf 1: Teko Dede (Hüseyin TOSUN)

Fotoğraf 2: Mustafa TOSUN Dede

Alan araştırması niteliğindeki bu çalışmada öncelikle çalışmanın betimsel niteliklerini değerlendirmek amacıyla Baskil ve Şeyh Hasan köyü ile ilgili literatür taraması yapılarak araştırmanın yöntemi belirlenmiş, sonrasında ise çalışmanın örneklemini yerinde incelemek amacıyla ilgili alana inilerek kaynak kişilerle yapılan görüşmeler doğrultusunda araştırmanın bulguları elde edilmiştir.

Şeyh Hasan Köyü Semahları

Toplumların inanç yaşantılarını oluşturan dini ritüellerin vazgeçilmezinin ilk sırasında çoğu zaman müzik gelmektedir. Anadolu topraklarının binlerce yıllık inançsal ve kültürel geçmişinde kendine özgü pratikleri geliştirmiş olan Aleviler, inancı ve müziği büyük bir başarıyla harmanlamış, ayrıca kendi otantisitesinde korumuş olan nadir topluluklardandır. Mustan Dönmez, Anadolu Aleviliğini, içerisinde Uzak Doğu ve Orta Asya'dan birçok medeniyetin izlerinin taşındığı, Hz. Ali'nin kült olarak kabul edildiği, 'cem' isimli kendine ait ritüelleri olan ve bu ritüel içerisinde 'semah', 'tevhit', 'deyiş' vb. müzik türlerinin icra edildiği ve günümüze kadar ise 'dedelik', 'musahiplik' gibi geleneksel kurumlar ile varlığını devam ettirmiş heterodoks inanç sistemi olarak tanımlamaktadır (2008:19).

Aleviler geçmiş nesillerden almış oldukları gelenek, görenek, yaşam şekilleri, kültürel ve inançsal birikimlerini söz ile aktarmışlardır. Kültürel hafızanın korunarak, söz ile gelecek nesillere aktarıldığı bu öğretilerin aktarımı, dede önderliğinde gerçekleşen cem törenlerinde semahlar üzerinden yerine getirilmektedir. Anadolu'nun kültürel renkliliğinin, güzelliklerinin başında semahlar, nefesler ve deyişler gelmektedir. Semah, saz eşliğinde Zâkir'in söylediği nefese uyarak, birden çok kişinin dairesel formda ve ezgisel figüratif şekilde döndüğü dinî bir ritüeldir. Genel olarak ağırlama, yürütme ve yeldirme bölümlerinden oluşan semahlar yalnızca cem törenlerinde dönülen bir ibadet aracıdır. "Birlik ve farklılık Alevi kültüründe temeli oluşturmaktadır. 'Yol bir sürekin bin bir' deyişindeki yolun ortak olduğu ama süreğinin birden fazla pratiklerinin olduğu kabul edilmektedir. Alevileri ortak bir çatı içinde toparlayan yoldan kastedilen ise Hz. Ali'ye olan bağlılık ve sevgidir" (Akdeniz, 2011:40).

Her yörede örneklerini gördüğümüz halkın kültüründen doğmuş olan semahların ortak yolu bir olsa da Ladik Semahı, Tahtacılar Semahı, Turnalar semahı gibi yapısında farklı karakteristik özellikleri barındıran semahları görmek mümkündür. Bu durum yani süreğinin birden fazla olma durumu semahların kültürel açıdan zenginliğini göstermektedir. Yüzyılların getirmiş olduğu geleneksel birikimin sonucunda oluşmuş kendine has semah dönme figürleri, her biri birbirinden bağımsız yapıda olan ağırlama, yürütme ve çerağ

bölmeleriyle Şeyh Hasan Köyü semahları da bu kültürel zenginliğin içinde yer almaktadır. Bu semahlar Şeyh Hasan köyünde bulunan cem evi bünyesinde belli dönem ve zamanlarda devam ederek geleneksel ibadet yapısını korumayı başarmıştır.

Baskil ilçesi semahlarıyla ilgili yapılan ilk derleme çalışması Gani Pekşen tarafından gerçekleştirilmiştir. Derlenmiş olan dört adet semahtan Ya Hızır Semahı, Şeyh Hasan Ağırlaması ve Bacılar Semahı TRT Türk Halk Müziği Repertuarı arşivinde bulunurken Hüseyin Girdi Meydana isimli semahın notaları ulaşılabilen arşivlerde bulunmamaktadır. Bunlara ek olarak kaynak kişi olarak başvuru alan Mustafa Tosun'dan edinilen bilgilere göre Tokat-Divrik yöresinden derlenen Kırat semahının da Şeyh Hasan Köyüne ait olduğu iddia edilmektedir.

Tablo 1: Şeyh Hasan Köyü Semahları

	Şeyh Hasan Ağırlaması	Ya Hızır Semahı	Bacılar Semahı	Hüseyin Girdi Meydana	Kırat Semahı
Repertuar No	3880	2278	3896	-	1460
Yöresi	Elazığ	Şeyh Hasan-Elazığ	Elazığ	Şeyh Hasan	Tokat-Divrik
Kaynak Kişi	Mustafa Tosun	Mustafa Tosun	Mustafa Tosun	Mustafa Tosun	Ali Kızıltuğ
Derleyen	Gani Pekşen	Gani Pekşen	Gani Pekşen	Gani Pekşen	İst. Rad. THM Şb. Md.
Derleme Tarihi	16.02.1986	16.02.1986	11.09.1987	11.09.1987	10.03.1975
Notaya Alan	Nida Tüfekçi Gani Pekşen	Gani Pekşen	Nida Tüfekçi Gani Pekşen	Gani Pekşen	Nida Tüfekçi

Şeyh Hasan Ağırlaması

Kaynak kişisi Mustafa Tosun dede olan 1986 yılında Gani Pekşen tarafından derlenen Şeyh Hasan Ağırlaması semahı Ağırılama, Yürütme ve Yeldirme bölümlerinden oluşmaktadır. Serbest, 8/8, 5/8, 2/4'lük dört farklı usulle yazılmıştır. En pes sesi (Sol)Rast, en tiz sesi ise (Si b) Sünbüle'dir. Semahın ağırılama bölümünde donanım itibariyle Segah perdesi kullanılmış, donanıma yazılmamış olmasına karşın eser içerisinde (Fa#)Eviç perdesi sıklıkla kullanılmıştır. Yürütme bölümünde ise usül değişikliği yapılmışsa da makam dizisi itibariyle aynı kalmıştır. Yürütmenin son kısmında Neva'da Hicaz beşlisini çeşni olarak kullanmış ve bir çeşit Karcıgar geçkisi yapılmıştır. Yeldirme bölümünde Neva'da Hicaz beşlisi ve Segâh'ta Segâh beşlisi üzerinde asma ve yarım kararlar yapılmış ayrıca makamın oluşumuna katılan Karcıgar dizi, tiz taraftan genişletildiğinde Muhayyer üzerindeki Kürdi dörtlüsünün ikinci derecesi (Sib) Sünbüle perdesi kullanılmıştır. Semahın bitiminde ise Uşşak dörtlüyle karar verilmiştir. Şeyh Hasan Ağırlamasının bu yönleriyle Bileşik Gülizar makam dizisinin özelliklerini gösterdiği söylenebilir. Semahın adının ağırılama olması giriş kısmındaki bölümün çok durağan bir yapıda olmasından dolayıdır.

Bacılar Semahı

"Teko Dede, Bacılar Semahının Kerbelâ'da söylenen mersiyeler kadar önemli olduğunu ve bu semahın Dedeleri Teslim Abdal'dan geldiğini belirtmiştir. Sözlerinde iyilik, yardımseverlik, Ehl-i Beyt sevgisi, hakkı gözetme ve doğruluk gibi değerler temel alınmıştır. Semahın özünde Hz. Fatma vurgulanmaktadır. Sadece kadınların döndüğü semahtır." (Mustafa Tosun, kişisel görüşme, Ekim 2019). 1987 yılında Gani Pekşen tarafından derlenen Semah içerisinde serbest, 5/8 ve 2/4'lük üç farklı usül kullanılmıştır. En pes sesi (Sol)Rast, en tiz sesi ise (Si b)Sünbüle'dir. Üç bölümden oluşan Bacılar Semahının Ağırılama bölümünde Uşşak dörtlüsü ve Neva'da Hicaz çeşnisi yapılmıştır. Yürütme bölümünde, Hüseyin perdesinde Uşşak dörtlüsü yapılmaktadır.

Yeldirme bölümünde ise Neva perdesinde Hicaz'lı asma kalıplar ile Karcıgar dizi yerinde gösterilmiştir. Semahın sonundaki serbest bölümde Karcıgar dizi ile karara gidilmiştir. Bu özellikler incelendiğinde Bacılar Semah'ının Bileşik Gülizar makam dizisinin özelliklerini gösterdiği söylenebilir.

Ya Hızır Semahı

Arguvan ve çevre köylerde de icra edildiği bilinen 'Ya Hızır' diğer adıyla 'Kalkım Sefer Ettim' semahını kaynak kişi Mustafa Tosun ile yapılan kişisel görüşmede babası Teko Dede'den öğrendiğini ve sadece erkeklerin dönebildiği bir semah olduğunu söylemektedir. Semah içerisinde 4/4 ve 2/4'lük iki farklı usûl kullanılmıştır. 4/4 usûl'de yaklaşık 70 metronom, 2/4'lük usûl'de ise yaklaşık 84 metronom ile çalınmaktadır. En pes sesi (Fa#) Irak, en tiz sesi ise (Si b) Sünbüle'dir. Ağırlama, yürütme ve yeldirme olmak üzere üç bölümden oluşmuştur.

Semahın ağırlama ve yeldirme bölümlerinde karar perdesi civarından seyre başlanmış, zaman zaman pes bölgede bulunan Hüseyini Aşiran perdesi üzerindeki Uşşak çeşni kısmen gösterilmiştir. Ardından sırasıyla Dügah'ta Uşşak'lı, Segâh'ta Ferahnak'lı, Neva'da Buselik'li çeşniler ile Hüseyini perdesinde Uşşak'lı yarım karar yapıldığı gözlenmiştir. Yürütme bölümünde ise dizinin beşinci derecesi olan Hüseyini sesi pesleşerek (Mi b) Nim Hisar perdesine dönüştürülmüş, yerinde bir Karcıgar dizi gösterilmiştir. Bu bölümde özellikle Segâh'ta Segâh'lı ve Neva'da Hicaz'lı çeşniler göze çarpmaktadır. Ayrıca makamın oluşumuna katılan Karcıgar dizi, tiz taraftan genişletildiğinde Muhayyer üzerindeki Kürdi dörtlüsünün ikinci derecesi (Si b) Sünbüle perdesi de kullanılmıştır. Tüm bu hususlar değerlendirildiğinde eserin Bileşik Gülizar makam dizisinin özelliklerini gösterdiği söylenebilir.

Hüseyin Girdi Meydana

Hızır Hüseyin'e ithafen yazılmış olan semahta konu olarak Kerbela işlenmektedir. 1986 yılında Gani Pekşen tarafından derlenen Hüseyin Girdi Meydane semahının notaları TRT Repertuarı Arşivinde bulunmamaktadır lakin Gani Pekşen'in 2007 yılında Kalan müzik tarafından yayınlanan 'Küll' isimli albümünde yer almaktadır. Dolayısıyla eserin makamsal ve biçimsel analizi belirtilen albüm kaydından dikte edilerek yapılmaya çalışılmıştır.

Semah yalnızca ağırlama bölümünden oluşmaktadır. Semahın söz bölümünün girişinde Hüseyini perdesi üzerinde Uşşak çeşni gösterilerek Türk Halk Müziği'nde Hüseyini makam dizisinin karakteristik başlangıçlarından biri gösterilmiştir. Hüseyini perdesi çevresinde çeşitli müzik cümleleri ile yarım karar yapılarak bu perde vurgulanmıştır. Ardından özellikle Çargâh'ta Çargâh'lı asma kalıplar dikkati çekmektedir. Semah Muhayyer perdesi üzerinde bir Hüseyini beşlisi ile simetrik olarak genişletilmiş ve bu bölgede de çeşitli müzik cümleleri yapılarak ezgi çeşitlendirilmiştir. Son olarak yerinde bir Hüseyini beşlisi ile karara gidilerek semah bitirilmiştir. Bu hususlar değerlendirildiğinde eserin Hüseyini makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Kırat Semahı

Ali Kızıltuğ'dan alınan, İstanbul Radyosu Türk Halk Müziği Şube Müdürlüğü tarafından 1975 yılında derlenen, yöresi Tokat-Divrik olarak 1460 numarası ile TRT Türk Halk Müziği Repertuarında yer alan Kırat Semah'ının Baskil Şeyh Hasan Köyünde cemlerde icra edildiği görülmüştür. Mustafa Tosun ile yapılan kişisel görüşmede, Kırat Semahının bu köye ait olduğunu, Teko Dede'den kendisine aktarıldığını ve diğer yörelere de Şeyh Hasan Köyünden yayıldığı ifade edilmektedir. Yapılan gözlemlerde cem töreninde semahın ağırlama

bölümünde dört kişi ile başladığı hızlandığı yürütme bölümünde iki kişinin semahtan çıkıp iki kişi ile karşılıklı olarak birbirlerinin omuzlarına dokunularak dönüldüğü bitiş olan yeldirme bölümünde ise semahtan ayrılan iki kişinin tekrar semaha girmesi ve dua ile bittiği görülmüştür.

Fotoğraf 3: Şeyh Hasan köyündeki Cem ibadetinde Kırat Semahı dönen İsmail Şahin ve Celal Özbey

Kırat Semahı 10/8, 9/8 ve 2/4'lük usuller kullanılarak notaya alınmıştır. Semahın en pes sesi (Fa#) Irak, en tiz sesi ise (Sol) Gerdaniye perdesidir. Eserin donanımında yalnızca Segâh perdesi kullanılmıştır. Üç bölümden oluşan semahın ilk olarak ağırlama bölümünde Hüseyini perdesi üzerinde gösterilen Uşşak çeşnisi ile yarım karar yapılmış, bu perde vurgulanmıştır. Ardından sırasıyla Neva'da Buselik'li, Çargâh'ta Çargâh'lı, Segâh'ta Ferahnak'lı asma kalışlar ile Dügâh'ta Hüseyini beşlisi ile tam karar yapılmıştır. Yeldirme bölümünde dizinin beşinci derecesi olan Hüseyini perdesi pesleştirilerek (Mi b) Nim Hisar perdesi olarak kullanılmıştır. Dolayısıyla Neva'da Hicaz'lı ve Segâh'ta Segâh'lı asma kalışlar gösterilmiştir. Bu özellikleri göz önünde bulundurulduğunda eserin Hüseyini ve Karcıgar makam dizisinin özelliklerini gösterdiği söylenebilir.

Sonuç

Tablo 2: Semahlarda kullanılan usüller

	Şeyh Hasan Ağırlaması	Bacılar Semahı	Ya Hızır Semahı	Hüseyin Girdi Meydana	Kırat Semahı	TOPLAM
2/4	X	X	X		X	4
4/4		X	X	X		3
5/8	X	X				2
8/8	X					1
9/8					X	1
10/8					X	1
Serbest	X	X				2

1. Çalışmada incelenen 5 adet semahta Bileşik Gülizar ve Hüseyini olmak üzere 2 farklı makam dizisinin kullanıldığı görülmüştür. İncelenen eserlerin makamsal niteliği yalnızca makamın dizisi nispetinde değerlendirilmelidir.
2. Semahlardan dördünün ('Şeyh Hasan Ağırlaması', 'Ya Hızır Semahı', 'Bacılar Semahı', 'Kırat Semahı') ağırlama, yürütme ve yeldirme olmak üzere üç bölümden oluştuğu belirlenirken

- 'Hüseyin Girdi Meydana' isimli semahın sadece ağırlama bölümünden oluştuğu yapılan tespitler arasındadır.
3. Ağırlama, yürütme veya yeldirme bölümlerinde makamsal dizi yönüyle farklı dizilere başvurulduğu, diziyi teşkil eden dörtlü ve beşlilerin zaman zaman eserin seyri esnasında değiştirildiği görülmüştür.
  4. İncelenen semahlarda 7 farklı usûl yapısı kullanıldığı fakat yalnızca 'Şeyh Hasan Ağırlaması' ve 'Bacılar Semahı' adlı eserlerin serbest ölçü ile bittiği tespit edilmiştir.
  5. Usûller arasında en fazla 2/4'lük usulün kullanıldığı, bunların yanında 5/8'lik, 4/4'lük, 8/8'lik, 9/8'lik ve 10/8'lik usullerin de kullanıldığı görülmüştür.
  6. İncelenen semahlarda kullanılan en pes sesin (Fa #) Irak, en tiz sesin ise Si b) Sünbüle olduğu görülmüştür. Bu bağlamda yörede icra edilen eserlerden bu çalışmada incelenenlerin 11 ses aralığında olduğu söylenebilir.
  7. Tokat-Divrik yöresi olarak derlenen Kırat semahının Teko Dede'ye ait olduğu Mustafa Tosun dede tarafından ifade edilmektedir.
  8. Cem töreninde Bacılar Semahı'nın sadece kadınların döndüğü bir semah olduğu tespit edilmiştir.
  9. Cem töreninde Ya Hızır Semahında sadece erkeklerin döndüğü tespit edilmiştir.
  10. Çalışma sırasında kaynak kişiler ile yapılan görüşmede, Kerbela'da şehit edilen Hz. Hüseyin'e ağıt olarak söylenen sadece bu yöreye ait 'Haynur Ağıdı' isminde bir matemin olduğu, bunun semah özelliği taşımadığı ama Muharrem ayının sekizinci gününde cem törenlerinde semahlardan önce okunduğu tespit edilmiştir.
  11. Anadolu Aleviliğinin canlı bir şekilde yaşadığı Baskil ilçesi Şeyh Hasan Köyü'nün sözlü kültür ürünü olan semahları ve cem ritüelleri günümüze kadar varlığını korumuş ve ulaşımıştır.
  12. Teslim Abdal'dan günümüze kadar gelen sözlü kültürel aktarımın yörede ulaşılabilen temsilcileri Mustafa Tosun, Hikmet Tosun ve Ali Seydi Karaduman'dır. Baskil-Şeyh Hasan Köyü Semahlarının incelenmesi, yörenin anlaşılması ve bu sözlü kültürün gelecek nesillere aktarımında kültür elçiliği görevini üstlenmiş Mustafa Tosun Dede'nin önemli bir kaynak kişi olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

- AKDENİZ, S. (2011). Alevi Müzik Uyanışı Bağlamında İzmir Yamanlar Alevi Göçmenlerinin Müzik Pratikleri. İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. Doktora Tezi
- KIYAK, A. (2012). Halk Dindarlığı Bağlamında Kutsal Mekân Anlayışı, Baskil Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2), 159-181.
- MUSTAN DÖNMEZ, B. (2008). Alevi müzik uyanışı. Ankara: Gece Kitaplığı.
- ÖKTEM, N. (1999). *Anadolu'da Alevi Düşüncesinin Oluşumu ve Gelişimi*. I. Türk Kültür ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri, Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi.
- PEKŞEN, G. (2007). Hüseyin Girdi Meydana. Küll [CD] içinde. İstanbul: Kalan Müzik.
- USLU, R. (2015). *Selçuklu Topraklarında Müzik: Hoca Ahmet Yesevi'den Mevlana'ya*. Konya: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- YILMAZ, H. (2017). "Şeyh Hasan Ocağı ve Vefailikle İrtibatı". *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, (83), 223-240.